

различна окaзионална стойност в контекста на това явно пролетно утро и на вече изработената песенна субектност на героя. Ето защо към съвсем актуалното и буквално идване на пролетния ден героят логично прибавя и песента, на която дължи своето възмогване и извисяване: *Споменал за песен и нещо се сетил. В очите му пламък цъфтял. Усмивнал се топло, широко и светло, отдръннал се, после запял*. Трудно е човек да не разпознае в тези стихове сладникавия трафаретен кич на пропагандната руска кинокаласика на периода. Но отвъд явната и нездравословна повлияност читателят би следвало да разчете нещо по-съществено: *се сетил* е повторено достатъчно скоро, за да подчертае процесуалността на извършената работа по подготовката и справянето с умирането чрез двойката *припомням-измислям*. Тук обаче това припомнящо досещане наследява глагола *споменал*, който също съдържа в корена си спомнянето редом със споменаването, с помена. *Споменал* впрочем информира, че предходните думи в кавички не са били вътрешен монолог, а са произнесени гласно. Именно тяхната двусмисленост, разцепена между самосъжаление, куха партийна пропаганда и автентичен философски потенциал, сякаш изисква преодоляването си в акт, който е едновременно отсам и отвъд словото; който е слово, но и повече от слово; който е слово, превърнато в действие, в събитие. Именно такава е ролята на песента тук и навсякъде в творчеството на Вапцаров: поетът, който изповядва *Аз искам да напиша днес поема* все пак докрая остава верен на истината на песента; дори ако той самият никога не успява да я напише, както впрочем внушават безбройните му комплексираны диалози с Ботев, Пушкин, Горки, историята, киното, живописиста и с какво ли още не. Песента, както вече намекнахме, няма съдържателна стойност; тя е именно актът на именно онова изкуство, което влиза в общ състав на субекта заедно със своя автор, изпълнител, а и слушател, за да се установи неговата, на субекта, истина. Както вече би трябвало да е станало ясно, човекът и песента нямат различни истини; напротив, субектът, в който се сливат те, е този, който явява общата им вярност на една истина, в случая тази за поетическата защита на безсмъртния човек отвъд цялата баналност за безсмъртието на изкуството и на вечната народна памет. Песента е онази фигура на човешка посветеност отвъд естетическото и съдържателното ѝ равнище, която утвърждава автентиката на едно безсмъртно поведение пред лицето на смъртта, истината за безсмъртието на смъртния.

Ала тази песен в същото време отчуждава и отблъсква: *Онези го гледали с поглед безумен, онези го гледали с страх*. Вапцаровият говорител има съзнание, че хората са по-скоро *онези*: в техния безумен поглед се чете собствената им глупост, лудост и страх, но в тях се чете също и споделеното